

Beleefzorg in Nicasius: zien, ruiken en horen

door **Arnold Mandemaker**
e-mail: a.mandemaker@ed.nl
HEEZE.

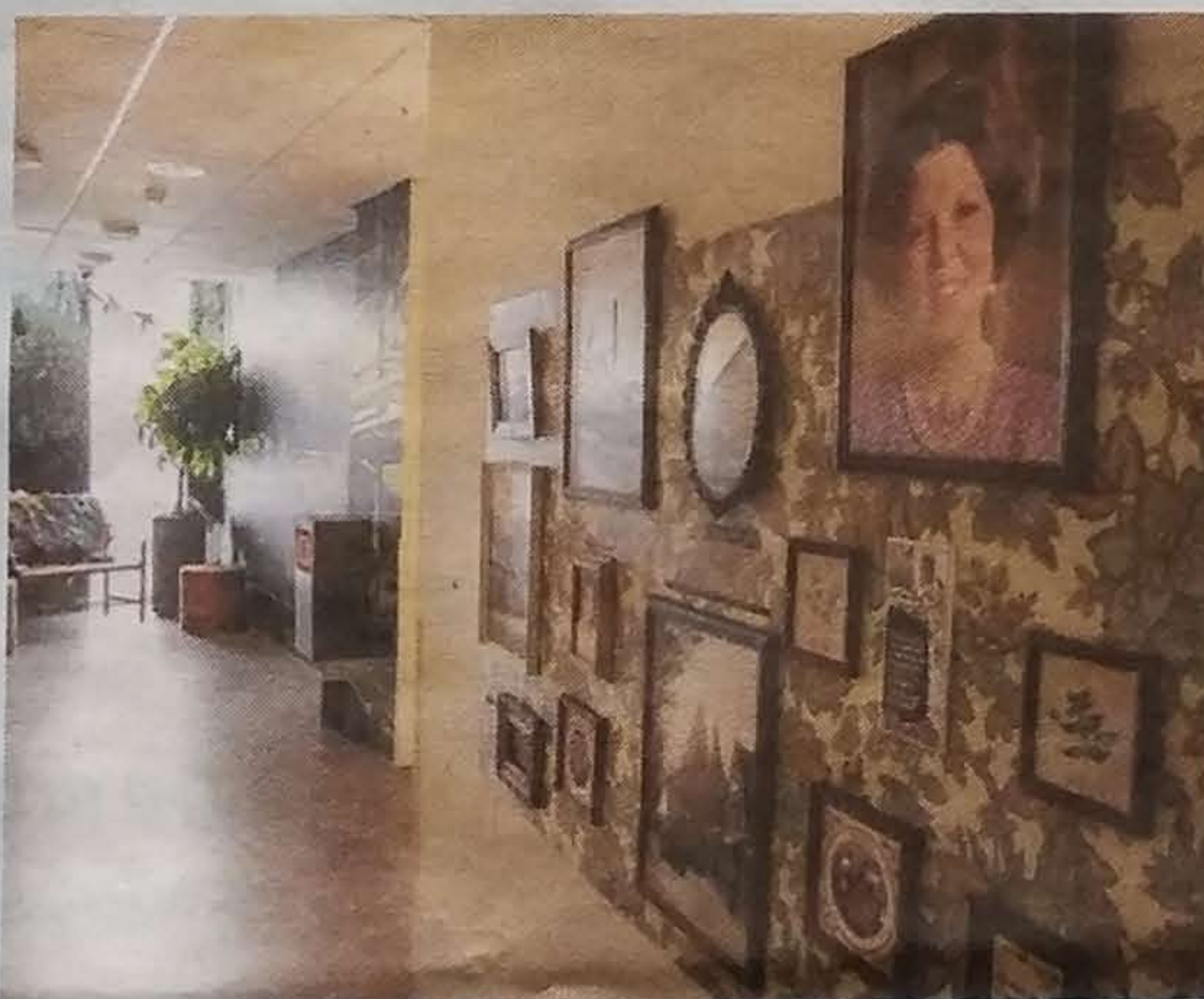
Als Germaine de babykamer inloopt, valt ze onmiddellijk in haar zorgrol. De voormalig bejaardenverzorgster buigt zich over de ouderwetse wieg en stelt de babypop die daarin ligt met zachte woordjes gerust. Daarna kijkt ze hoe het gaat met de tweeling die op de commode wacht op schone luiers. Hoe die kinderen heten weet ze niet. „Ik ben hier niet verantwoordelijk voor”, zegt Germaine (76) ietwat plechtstatig. En lacht daarna hartelijk om haar eigen woorden.

De scène speelt zich af in woonzorgcentrum Nicasius in Heeze, op de afdeling waar dementerende ouderen wonen. Germaine is een van die bewoners. De afgelopen maanden is in het verpleeghuis, dat nog maar twee jaar open is, gewerkt aan zogenaamde 'belevingsgerichte zorg'. Dat klinkt ingewikkeld, maar het gaat er gewoon om dat de bewoners in de gangen voortdurend in contact worden gebracht met voorwerpen, foto's, beelden, geuren en geluiden die een 'lichte prikkeling' opleveren, zoals teamleider Arie Maas het formuleert. Waardoor een wandeling door de gangen een kleine beleving wordt waar de bewoners plezier aan beleven. Die hen doet herinneren aan oude tijden. Of die kunnen leiden tot een gesprekje met medebewoners. Deze week werd het project opgeleverd.

Deuren die op deze afdeling gesloten moeten blijven, zien er nu uit als fraaie landschappen. In nissen en hoekjes op de gangen zijn themakamers ingericht. De babykamer dus, maar ook een werkbank met materialen en foto's van gereedschap. Er is een sociëteit waaruit een oude radio liedjes klinken als *Vandaag ben ik de bruid* van Willeke Alberti. Er hangen schermen met daarop beelden uit de beginjaren van de televisie. Toen de bewoners van Nicasius zelf jong waren, of waar

• Bewoonster Germaine in de babykamer. foto's Tom Valstar/fotomeulenhof

• Foto's van bekende plaatsen en mensen aan de wanden moeten bewoners prikkelen.

• Een werkbank met materialen en foto's van gereedschap.

ze indertijd met hun kinderen naar keken. Er hangen foto's van bekende panden uit Heeze. „Er is een mevrouw die hier gewoond heeft”, zegt teamleider Maas, wijzend naar een foto van de oude

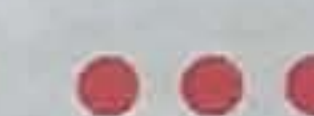
chocoladefabriek in Heeze, bij het spoor. „Die mevrouw zegt dan: kijk, dat was mijn huis. Dat leidt dan weer tot gesprekken.”

En foto's van bekende Nederlanders, zoals een jonge prinses

Beatrix of actrice Hetty Blok in haar rol als zuster Klivia in 'Ja Zuster, Nee Zuster'. Aan een muur hangt een uitvergroete versie van het katholieke leesplankje 'Aap-Roos-Zeef', dat de Til-

burgse frater Euthymius Becker in 1905 op de markt bracht als tegenhanger van het te protestants en westers geachte 'Aap- Noot-Mies'.

Veel bewoners van Nicasius hebben met behulp van dit plankje leren lezen en schrijven.

Een bewoner stond laatst te plassen tegen de foto van een boom

Aan geur is ook gedacht: achter deurtjes liggen zeepjes die ruiken naar boenwas, bloemen, zeep of de kerk (een combinatie van wierook en hout). In de boskamer zorgt een spuitbus elke tien minuten voor een dot 'frisse' boslucht. Achter luiken zitten spiegels verborgen. Dat is bewust zo gedaan, legt Maas uit: „Er zijn bewoners die boos kunnen worden op hun eigen spiegelbeeld.”

Maar er zijn er ook die zichzelf goed bekijken. Sommige vrouwen gaan zich opmaken, althans doen alsof. Overal hangen kleine bakjes met spulletjes die mensen mogen vasthouden en meenemen.

Dit is het huis van de bewoners, zegt Maas. „Zij zien het niet als een verpleeghuis. Als er veel mensen op de gangen lopen, zeggen ze bijvoorbeeld: 'het is druk op straat'.”

Hij is in zijn nopjes met de nieuwe aankleding. Het project, dat niet meer dan 12.000 euro kostte, is uitgevoerd met hulp van de stichting Vrienden van Nicasius, reclamebedrijven (Skillz Eindhoven, JA Valkenswaard en Tableaux Heeze) en de particulieren Frank Guijtjens en Heide van der Steen.

Hoe echt de bewoners de aankleding ervaren blijkt wel uit het feit dat een van de mannelijke bewoners onlangs werd aangetroffen terwijl hij stond te plassen tegen de foto van een flinke boom die een binnendeur camoufleert.